

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н.
КАРАЗІНА

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

з дисципліни

«Соціально-економічна географія»

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії»

вид дисципліни за вибором

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач: к.е.н., доцент, доцент Шамара І. М.

1. Навчальний контент:

Дистанційний курс: Шамара І. М. **Соціально-економічна географія** // Навчально-методична праця. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2022. Режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5792>

2. Плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи:

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ КУРСУ

План:

1. Методи дослідження, історія розвитку економічної і соціальної географії світу.
2. Політична карта світу.
3. Базові поняття: територія і кордони; політико-територіальні утворення. Основні періоди та етапи формування політичної карти світу.
4. Типологія країн світу

Завдання:

- опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми;
- розкрити об'єкт і предмет регіональної економічної і соціальної географії світу.

Література:

1. Алешугіна Н.О., Зеленська О.О., Смаль І.В. Туристичне країнознавство у таблицях і схемах: навч. посіб. Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2011. 387 с.
2. Економічна глобалізація : підручник / за ред. А. С. Філіпенка. К. : Київський університет, 2009. 543 с.
3. Зінчук Т., Горбачева І., Ковальчук О. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність : навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 512 с.
4. Зовнішня торгівля України: ХХІ ст. : монографія / за ред. А. А. Мазаракі. К.: КНТЕУ, 2016. 700 с.
5. Мальська М. П., Бордун О.Ю., Гамкало М.З. Туристичне країнознавство. Азія та Океанія : навч. посіб. К. : Центр учб. літ-ри, 2013. 184 с.

ТЕМА 2. ЕКОНОМІКО-ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЄВРОПИ

План:

1. Європейський Союз. Загальні відомості про регіон.
2. Західна Європа: економіко – географічне положення; природні умови і ресурси; населення; господарство; транспорт; зовнішньоекономічні зв'язки; рекреація і туризм. Загальні відомості про регіон
3. Північна Європа: економіко – географічне положення; природні умови і ресурси; населення; господарство; транспорт; зовнішньоекономічні зв'язки; рекреація і туризм. Загальні відомості про регіон
4. Південна Європа: економіко – географічне положення; природні умови і ресурси; населення; господарство; транспорт; зовнішньоекономічні зв'язки; рекреація і туризм. Загальні відомості про регіон.

5. Східна Європа: економіко – географічне положення; природні умови і ресурси; населення; господарство; транспорт; зовнішньоекономічні зв'язки; рекреація і туризм.

Завдання:

- опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми;
- підготувати інформаційні повідомлення та виступи.

Література:

1. Алешугіна Н.О., Зеленська О.О., Смаль І.В. Туристичне країнознавство у таблицях і схемах: навч. посіб. Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2011. 387 с.
2. Економічна глобалізація : підручник / за ред. А. С. Філіпенка. К. : Київський університет, 2009. 543 с.
3. Зінчук Т., Горбачева І., Ковальчук О. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність : навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 512 с.
4. Зовнішня торгівля України: XXI ст. : монографія / за ред. А. А. Мазаракі. К.: КНТЕУ, 2016. 700 с.
5. Мальська М. П., Бордун О.Ю., Гамкало М.З. Туристичне країнознавство. Азія та Океанія : навч. посіб. К. : Центр учб. літ-ри, 2013. 184 с.

ТЕМА 3. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО РЕГІОН АЗІЯ

План:

1. Північна та Центральна Азія. Загальні відомості про регіон.
2. Північна та Центральна Азія: економіко – географічне положення; природні умови і ресурси; населення; господарство; транспорт; зовнішньоекономічні зв'язки; рекреація і туризм.
3. Південно-Західна Азія. Загальні відомості про регіон Південно-Західна Азія: економіко – географічне положення; природні умови і ресурси; населення; господарство; транспорт; зовнішньоекономічні зв'язки; рекреація і туризм. Східна Азія. Загальні відомості про регіон.
4. Східна Азія: економіко – географічне положення; природні умови і ресурси; населення; господарство; транспорт; зовнішньоекономічні зв'язки; рекреація і туризм.

Завдання:

- опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми;
- підготувати інформаційні повідомлення та виступи.

Література:

1. Алешугіна Н.О., Зеленська О.О., Смаль І.В. Туристичне країнознавство у таблицях і схемах: навч. посіб. Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2011. 387 с.
2. Економічна глобалізація : підручник / за ред. А. С. Філіпенка. К. : Київський університет, 2009. 543 с.
3. Зінчук Т., Горбачева І., Ковальчук О. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність : навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 512 с.

4. Зовнішня торгівля України: XXI ст. : монографія / за ред. А. А. Мазаракі. К.: КНТЕУ, 2016. 700 с.
5. Мальська М. П., Бордун О.Ю., Гамкало М.З. Туристичне країнознавство. Азія та Океанія : навч. посіб. К. : Центр учб. літ-ри, 2013. 184 с.

ТЕМА 4. ЕКОНОМІКО-ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КРАЇН ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

План:

1. Роль та значення міжнародної організації НАФТА в економічному зростанні регіону.
2. Природно-ресурсний потенціал регіону. США – наймогутніша країна світу. Чинники, які визначають економічне, політичне та військове лідерство США. Зовнішньоекономічні зв'язки.
3. Канада – країна кленового листа.
4. Роль Канади у світових господарських зв'язках, структура промислового та сільськогосподарського експорту.

Завдання:

- опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми;
- підготувати інформаційні повідомлення та виступи.

Література:

1. Алешугіна Н.О., Зеленська О.О., Смаль І.В. Туристичне країнознавство у таблицях і схемах: навч. посіб. Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2011. 387 с.
2. Економічна глобалізація : підручник / за ред. А. С. Філіпенка. К. : Київський університет, 2009. 543 с.
3. Зінчук Т., Горбачева І., Ковальчук О. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність : навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 512 с.
4. Зовнішня торгівля України: XXI ст. : монографія / за ред. А. А. Мазаракі. К.: КНТЕУ, 2016. 700 с.
5. Мальська М. П., Бордун О.Ю., Гамкало М.З. Туристичне країнознавство. Азія та Океанія : навч. посіб. К. : Центр учб. літ-ри, 2013. 184 с.

ТЕМА 5. ЛАТИНСЬКА АМЕРИКА

План:

1. Природно-ресурсний потенціал.
2. Особливості економічного розвитку та загальна характеристика господарства.
3. Зовнішньоекономічні зв'язки.
4. Мексика. Економіко-географічна характеристика.
5. Бразилія – провідна індустріальна держава Латинської Америки.
6. Аргентина – «країна срібла».

Завдання:

- опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми;
- підготувати інформаційні повідомлення та виступи.

Література:

1. Парфiненко А.Ю. Нацiональна держава i мiжнародний туризм у вимiрах глобалiзацiї: вступ до курсу «Туристичне країнознавство». Х.: Бурун Книга, 2009. 128 с.
2. Парфiненко А.Ю. Туристичне країнознавство: навч. посiб. Х.: Бурун Книга, 2009. 288 с.
3. Парфiненко А.Ю., Сiдоров В.І., Любiцева О.О. Туристичне країнознавство: пiдручник. 2-ге вид., переробл. i доповн. К.: Знання, 2015. 551 с.
4. Стафiйчук В. І., Маалиновська О.Ю. Туристичне країнознавство: туристичнi ресурси свiту. Європа, Азiя, Австралiя та Океанiя: навч.посiб. К.: Альтерпрес, 2009. 427 с.
5. Туристичне країнознавство: країни-лiдери туризму : навч. посiб. / пiд ред.: О.О. Любiцевої. К. : Альтерпрес, 2008. 436 с.

ТЕМА 6. АФРИКАНСЬКИЙ РЕГІОН

План:

1. Економiко – географiчне положення; природнi умови i ресурси; населення; господарство; транспорт; зовнiшньоекономiчнi зв'язки; рекреацiя i туризм. Регiональний подiл. Пiвденна Африка.
2. Загальнi вiдомостi про країни Пiвденної Африки: економiко – географiчне положення; природнi умови i ресурси; населення; господарство; транспорт; зовнiшньоекономiчнi зв'язки; рекреацiя i туризм.
3. Ключова країна вивчення – ПАР.

Завдання:

- опрацювання навчального матерiалу, додаткової рекомендованої лiтератури з теми;
- пiдготувати iнформацiйнi пoviдомлення та виступи.

Лiтература:

1. Парфiненко А.Ю. Нацiональна держава i мiжнародний туризм у вимiрах глобалiзацiї: вступ до курсу «Туристичне країнознавство». Х.: Бурун Книга, 2009. 128 с.
2. Парфiненко А.Ю. Туристичне країнознавство: навч. посiб. Х.: Бурун Книга, 2009. 288 с.
3. Парфiненко А.Ю., Сiдоров В.І., Любiцева О.О. Туристичне країнознавство: пiдручник. 2-ге вид., переробл. i доповн. К.: Знання, 2015. 551 с.
4. Стафiйчук В. І., Маалиновська О.Ю. Туристичне країнознавство: туристичнi ресурси свiту. Європа, Азiя, Австралiя та Океанiя: навч.посiб. К.: Альтерпрес, 2009. 427 с.
5. Туристичне країнознавство: країни-лiдери туризму : навч. посiб. / пiд ред.: О.О. Любiцевої. К. : Альтерпрес, 2008. 436 с.

ТЕМА 7. АВСТРАЛІЯ ТА ОКЕАНІЯ

План:

1. Економiко – географiчне положення; природнi умови i ресурси; населення; господарство; транспорт; зовнiшньоекономiчнi зв'язки; рекреацiя i туризм. Ключова країна вивчення – Австралiя.

2. Економіко-географічна характеристика Океанії.
3. Перспективи туристсько-рекреаційного використання островів і архіпелагів у центральній і південній частині Тихого океану.

Завдання:

- опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми;
- підготувати інформаційні повідомлення та виступи.

Література:

1. Парфіненко А.Ю. Національна держава і міжнародний туризм у вимірах глобалізації: вступ до курсу «Туристичне країнознавство». Х.: Бурун Книга, 2009. 128 с.
2. Парфіненко А.Ю. Туристичне країнознавство: навч. посіб. Х.: Бурун Книга, 2009. 288 с.
3. Парфіненко А.Ю., Сідоров В.І., Любіцева О.О. Туристичне країнознавство: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. К.: Знання, 2015. 551 с.
4. Стафійчук В. І., Маалиновська О.Ю. Туристичне країнознавство: туристичні ресурси світу. Європа, Азія, Австралія та Океанія: навч.посіб. К.: Альтерпрес, 2009. 427 с.
5. Туристичне країнознавство: країни-лідери туризму : навч. посіб. / під ред.: О.О. Любіцевої. К. : Альтерпрес, 2008. 436 с.

ТЕМА 8. ЗОВНІШНІ ФАКТОРИ ЕКОНОМІЧНОГО РОСТУ ТА СИСТЕМА ЙОГО ПОКАЗНИКІВ ТА ОЦІНОК

План:

1. МЕВ у розвитку національної економіки та проблеми економічної безпеки. Основні показники, що характеризують роль зовнішньоекономічного фактора в розвитку національної економіки.
2. Умови та тенденції розвитку сучасних МЕВ.
3. Світові економічні кризи: причини виникнення, наслідки для розвитку МЕВ

Завдання:

- опрацювання навчального матеріалу, додаткової рекомендованої літератури з теми;
- підготувати інформаційні повідомлення та виступи.

Література:

1. Економічна глобалізація : підручник / за ред. А. С. Філіпенка. К. : Київський університет, 2009. 543 с.
2. Зінчук Т., Горбачева І., Ковальчук О. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність : навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 512 с.
3. Зовнішня торгівля України: ХХІ ст. : монографія / за ред. А. А. Мазаракі. К.: КНТЕУ, 2016. 700 с.
4. Мальська М. П., Бордун О.Ю., Гамкало М.З. Туристичне країнознавство. Азія та Океанія : навч. посіб. К. : Центр учб. літ-ри, 2013. 184 с.
5. Міжнародні економічні відносини: підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 602 с.

6. Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.

Індивідуальні завдання:

Планом не передбачено

3. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань, вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, після атестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни:
<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5792>

4. Завдання семестрових екзаменів (письмових залікових робіт):
<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5792>